

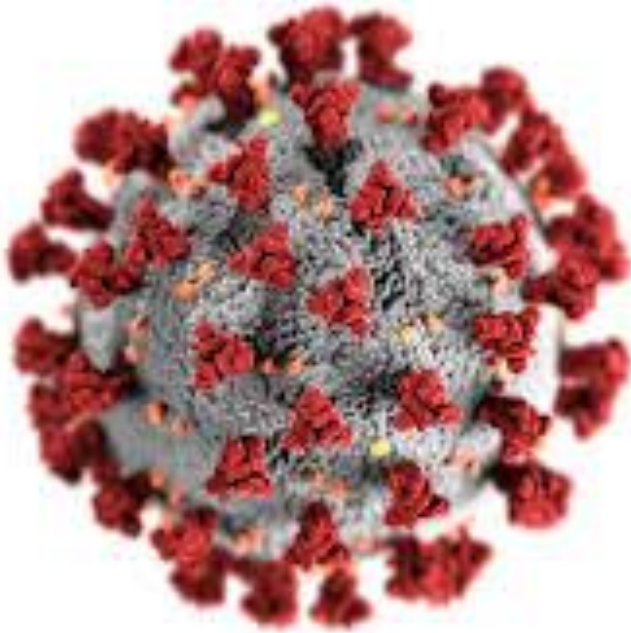
GOVTRUST
Centre of Excellence

 University
of Antwerp

Linking GOVTRUST Studies on Trust and Covid-19 Regulation: Legitimacy, expertise and a Balance of Interests

Patricia Popelier

Annual conference GOVTRUST, 29 January 2021

4 Papers on Trust and Covid-19 Regulation

1.

- Compliance
- Six, De Vadder, Glavina, Verhoest

2

- Decision-making
- Popelier, Kleizen, Declerck, Glavina, Van Dooren

3

- Legislation
- Popelier

4

- Vaccination
- Wynen, Op de Beeck, Verhoest, Six, Glavina, Van Damme, Pepermans

Big Corona Survey

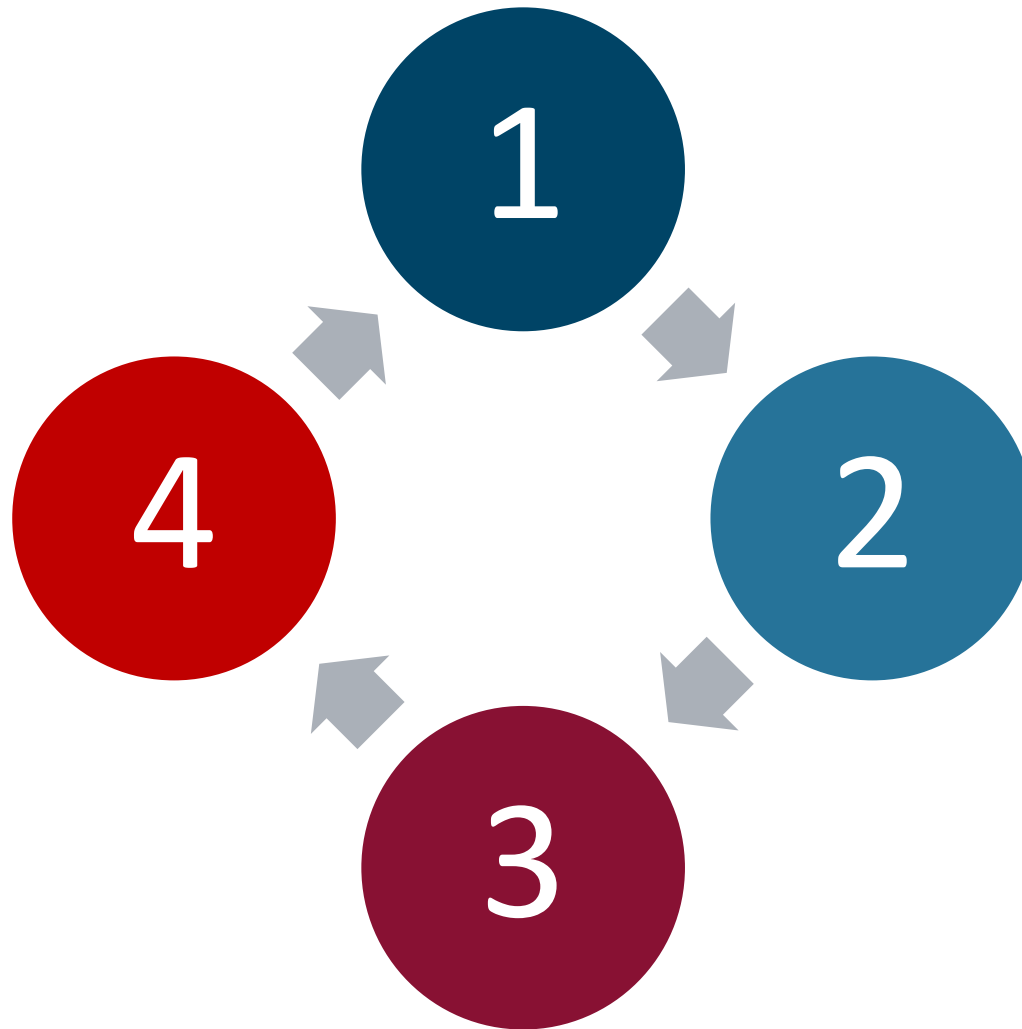
- P1: 3 waves
- P4: Wave August

BOF Covid-19 Survey

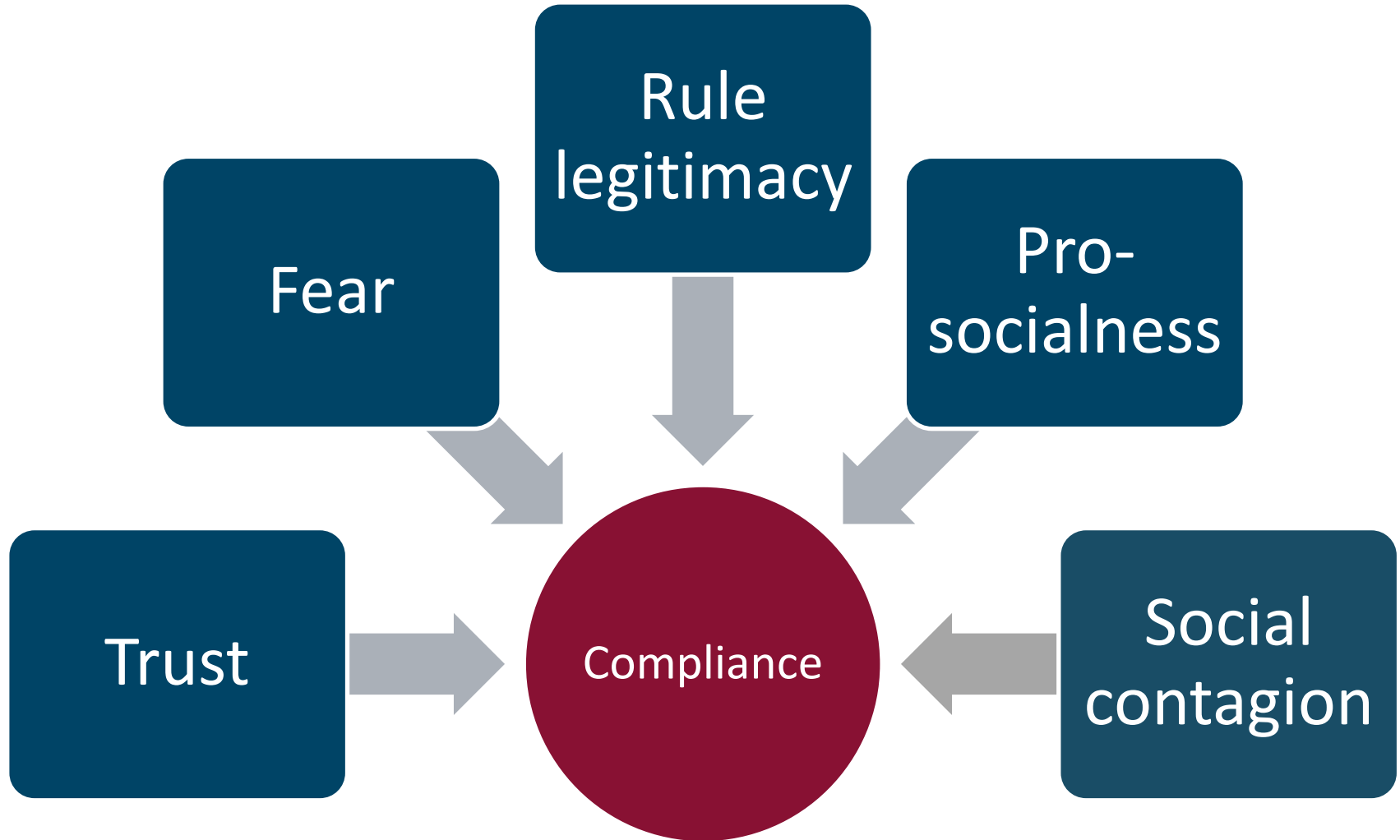
- P2

Linking 4 Govtrust papers on Covid-19 regulation

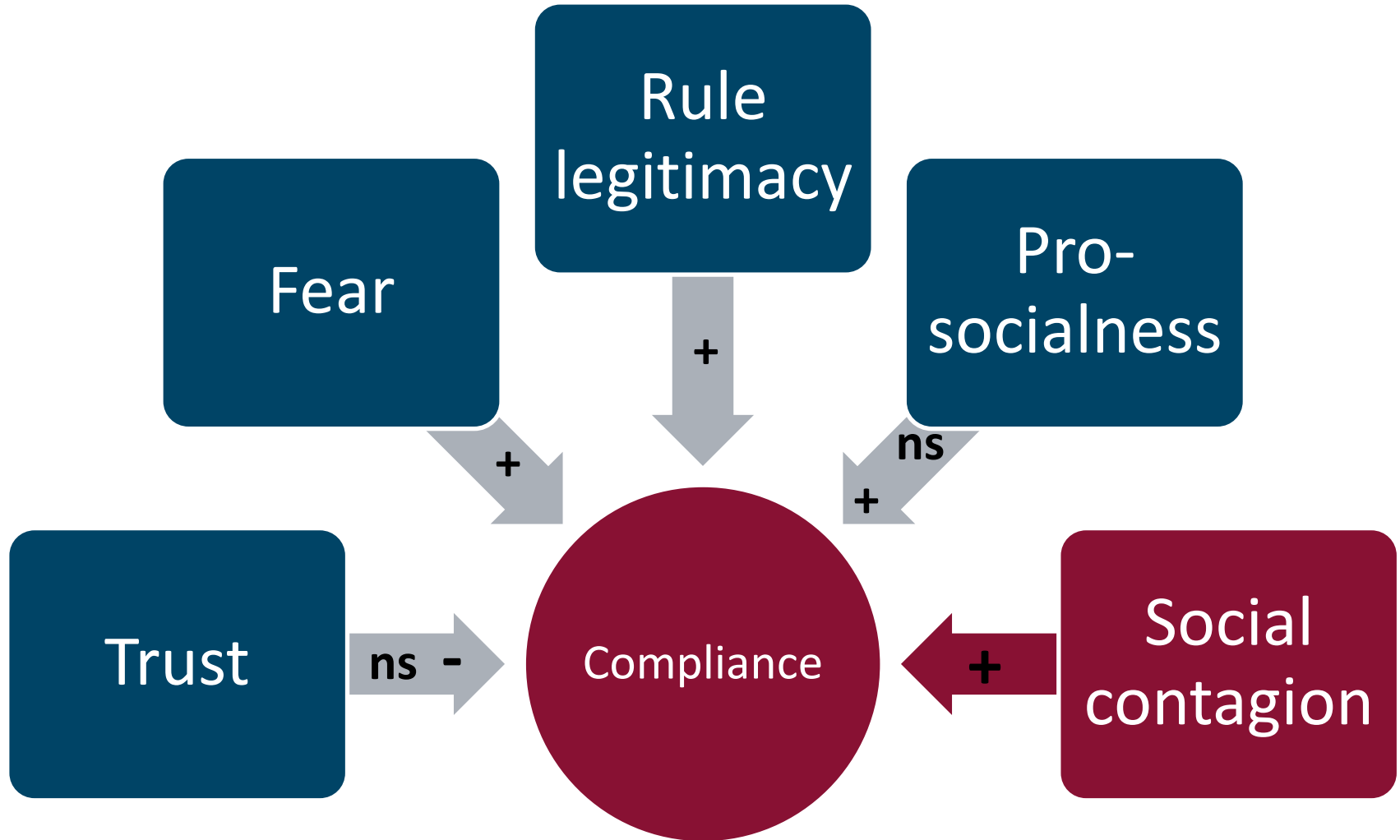

Paper 1: Compliance

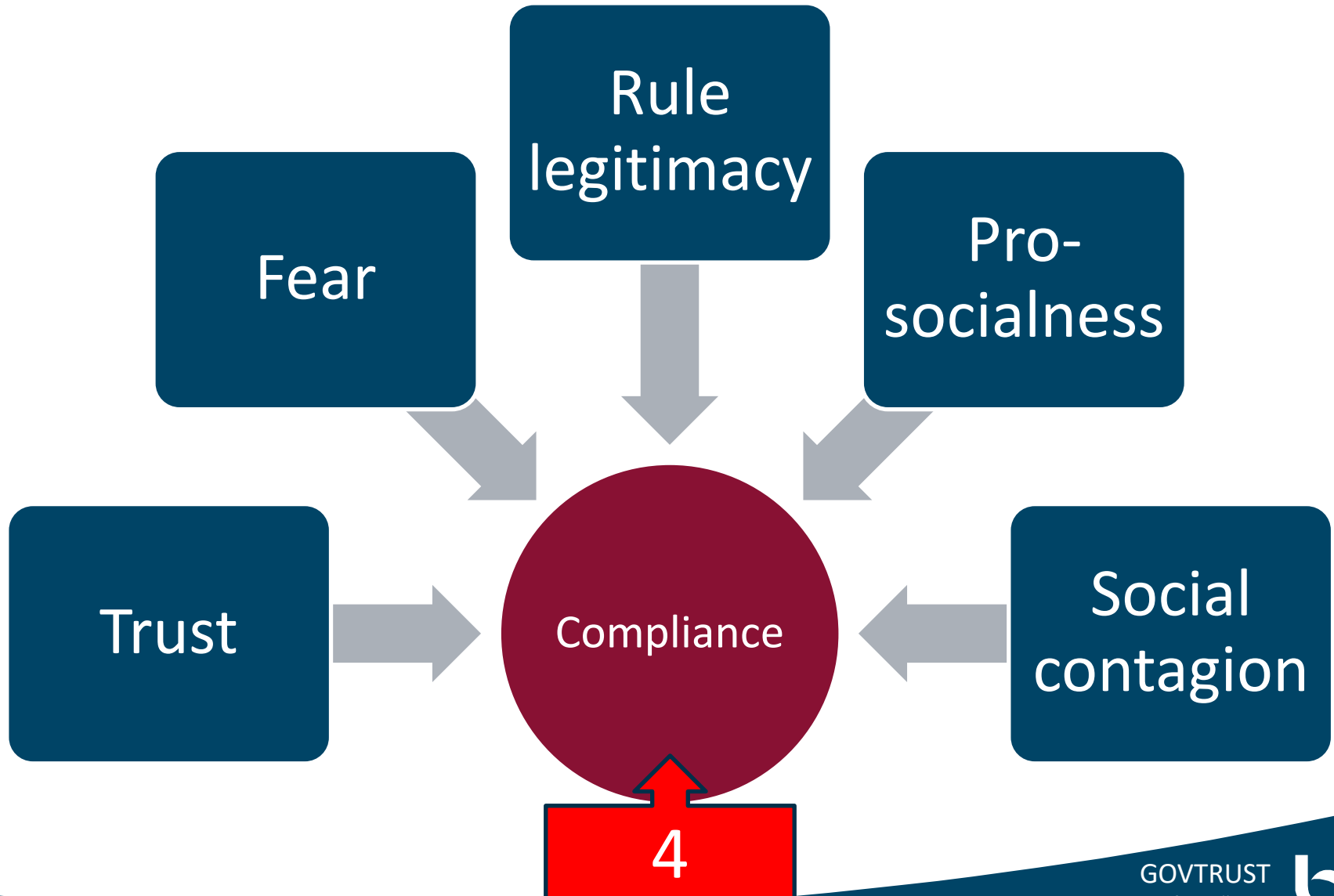

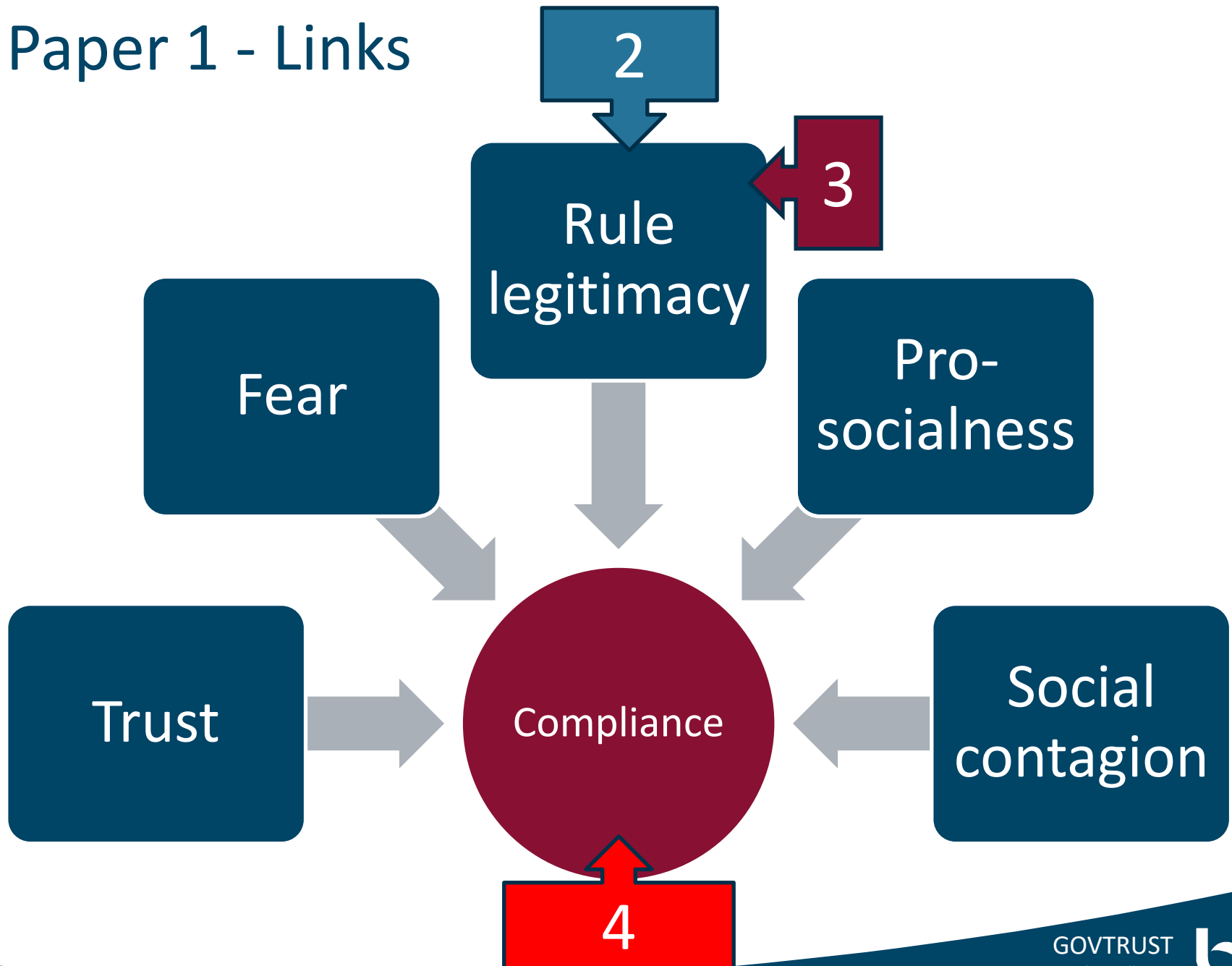
Paper 1: Compliance (over time)

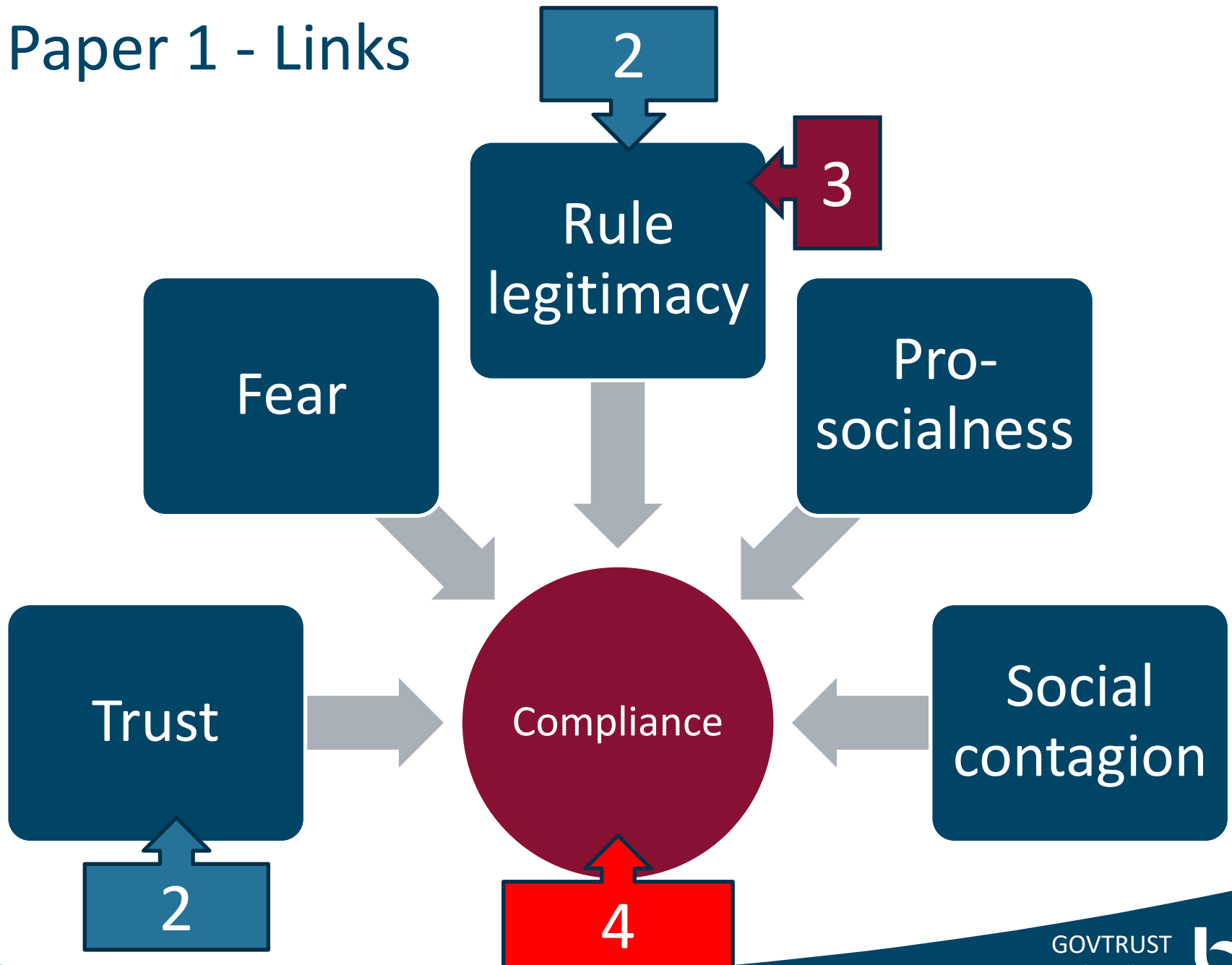
Paper 1 - Links

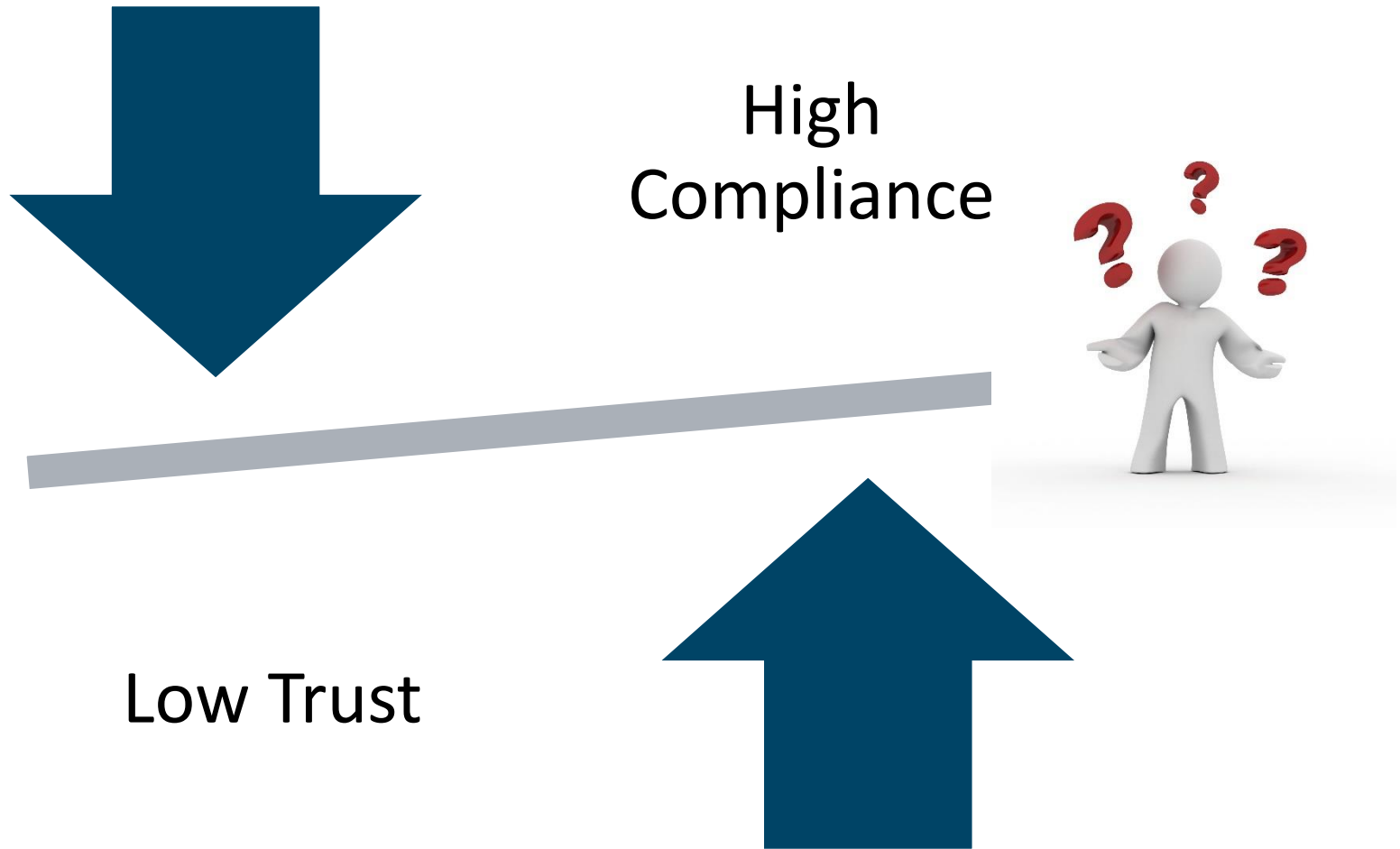
Paper 1 - Links

Paper 1 - Links

Linking paper 1 and 2: Trust

Rule Compliance

- Preventative rules

Trust in Government

- Overall crisis performance:
  - Preventative rules
  - Economic and social measures

Rule Compliance

- Preventative rules

Trust in Government

- Overall crisis performance:
  - Preventative rules
  - Economic and social measures

Paper 2

- Legitimacy: Judges are unelected
- Expertise: Judges have no (virological) expertise

Phase 1: Rally around the Flag

Phase 2

Mouthmask

Demonstrations

Concerts

Group 1

- Expert advice

Group 2

- Social Needs

Group 3

- Expert Advice
- Social Needs

The public's perception can be steered on the basis of the information that is provided

The public's expectations: From expert-based to expert-informed government action

Space for court's discretion

- Procedural rationality review:
  - Virological advice
  - Consultation of affected groups
  - Transparent balance of interests

Paper 1-2-3

Paper 1. Compliance

Output
Legitimacy

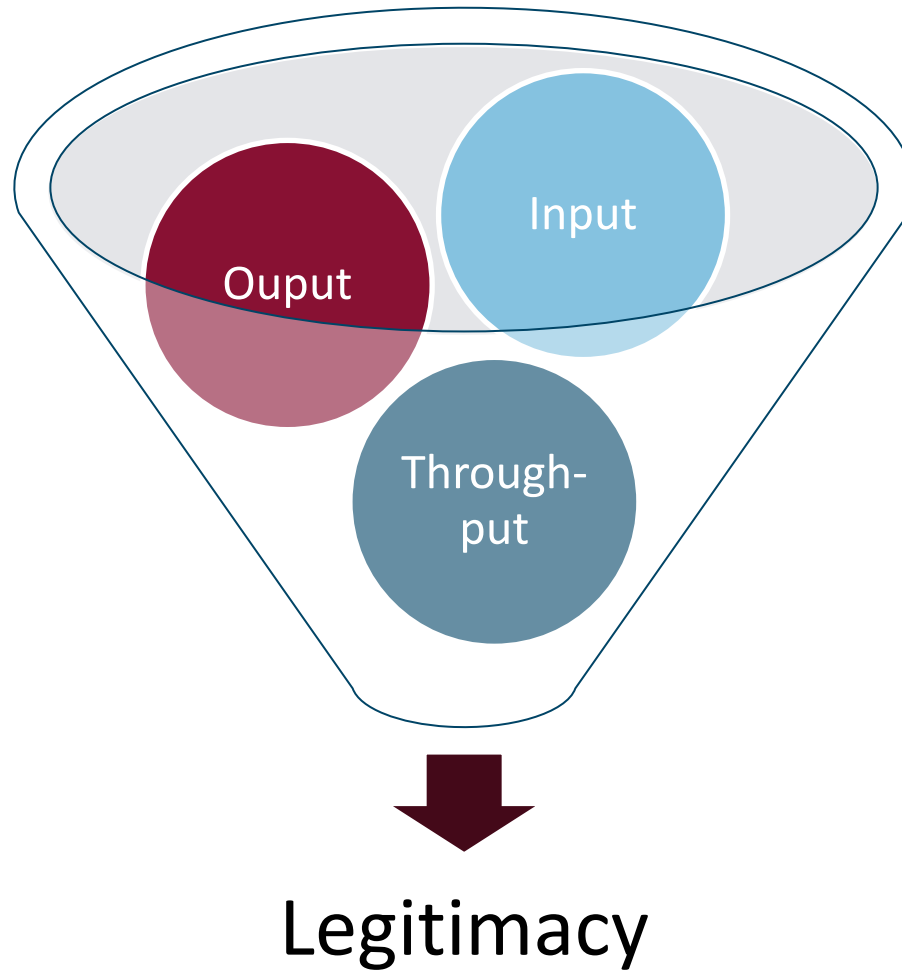
Paper 2. Decision making

Throughput
Legitimacy

Paper 3. Legislation

Input
Legitimacy
Throughput
Legitimacy
Output
Legitimacy

Paper 3. Legislation

Haal het parlement uit quarantaine

CORONAWET De Raad van State aanvaardt dat één minister maatregelen neemt die onze grondwettelijke vrijheden en rechten drastisch beperken. Onverantwoord, vinden 25 grondwetsspecialisten. Ze luiden de alarmbel.

Patricia Popelier (UAntwerpen)
Caroline Van De Hoening (UAntwerpen)
Frédéric Baubion (ULiège)
Anno-Emmanuelle Bourgeois (UGent)
Eva Brans (UGent)
Pieter Cannoot (UGent en UAntwerpen)
Ellen Cloots (UAntwerpen)
Solphanie De Somer (VLB en UAntwerpen)
Hugues Dumort (USaint-Louis)
Mathias El Behoumi (USaint-Louis)
Koen Lammens (KULeuven)
Soeven Leliman (KULeuven)
Johan Lelwens (VUAmsterdam en KULeuven)
Evelynne Maes (ULiège, USaint-Louis)
Toon Moeren (UGent)
Céline Romainville (UCLiouvain)
Sejra Smeyt (UHasselt)
Sofian Sostraux (KULeuven)
Jan Theunis (UHasselt)
Wouter Vandenhulle (UAntwerpen)
Dirk Vanhulle (UAntwerpen)
Sejra Verbeir (UHasselt)
Marc Vardissien (UCLiouvain)
Hendrik Vuye (UNamur)
Jozephina Vrijsink (USaint-Louis)

Het coronavirus houdt België stevig in zijn greep. Het stelt de overheid voor een verpletterende verantwoordelijkheid. Ze heeft de plicht om de volksgezondheid te beschermen, maar dat gaat gepaard met enorme economische en sociale kosten. In zo'n situatie gaat het de overheid omgerekend te geven als je zelf niet aan het roer staat.

Toch moeten we het hebben over de manier waarop wordt opgetreden. Just nu heeft de overheid nood aan advies. Ze heeft zich daarvoor omringd met virologen en andere experten. Dat is verstandig. Jammer genoeg springt ze minder zorgvuldig om met de grondwet. De meest drastische beperkingen op onze grondrechten – isolatiemaatregelen, een avondklok en lockdown – steunen op een eenzijdig ministerieel besluit, ondertekend door één minister, en zonder voorafgaand juridisch advies.

Grondwetsspecialisten zijn het erover eens: de werkwijze is in strijd met de grondwet. De grondwet wil dat het parlement zelf beslist over ingrijpende beperkingen op grondrechten. De wetgeving waarop de regering zich beroept,

was helemaal niet bedoeld voor de langdurige en drastische beperkingen die we nu kennen. Sowiets mag de wetgever zo'n verantwoordelijkheid niet geven aan een enkele minister. Toch blijft de regering koppig vasthouden met het ministerieel besluit.

Zachte heelmesters

De regering zal misschien zeggen dat de maatregelen niet echt door een enkele minister worden genomen, maar politiek veel ruimer gedragen zijn. Juridisch overtuigt dat niet. Bovendien ontbreekt de cruciale stem van het parlement. Het parlement moet het hierover in eigen handen nemen en een coronawet goedkeuren die de regering een duidelijk kader biedt. Die gaat om een wettelijk aspect van onze democratie: dat beperkingen van onze rechten en vrijheden worden besproken en afgewogen in een open en publiek parlementair debat. Het geeft de meestjke beslissingen een breder draagvlak. En het maakt de positie

van de verschillende partijen zichtbaar.

Verontrustend is dat de Raad van State nu de indruk geeft dat de regering getijde heeft. Er waren beroepen tegen de avondklok en de sluiting van de horca ingediend. Het belangrijkste argument was dat de bestaande wetgeving onvoldoende is voor dergelijke maatregelen en dat ze niet bij ministerieel besluit kunnen worden ingevoerd. Beide beroepen werden afgewezen. We begrijpen dat de Raad voorzichtig wil zijn. Toch vinden we dat hij op die manier een fout signaal

De beleidslijn van de Raad van State is duidelijk: we leggen de regering geen strobreed in de weg, zelfs als dat ten koste gaat van de grondwet en de democratische rechtsstaat

geeft.

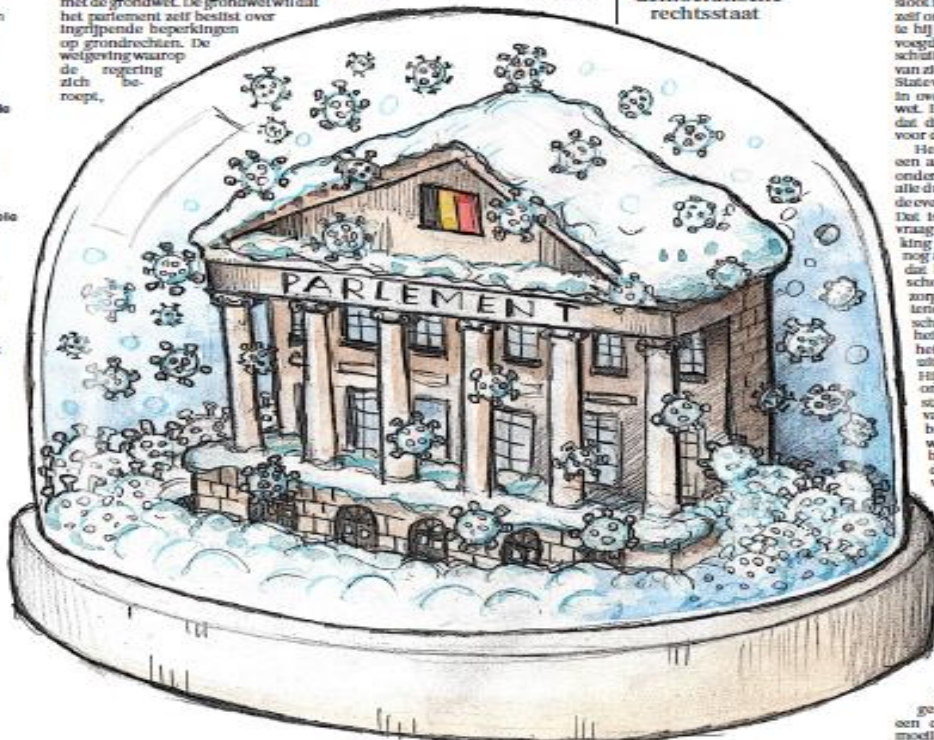
De eerste reden is dat zachte heelmesters strikkende woorden maken. De Raad van State sprak zich in tussentijd in 32 arresten uit over de coronamaatregelen. Slechts in één geval ging de Raad tot schorsing over: dat de burgemeester van Brussel de presidentie aan banden legde, werd de Staatsradenwet te machtig. In de meeste arresten ging de Raad tot voor kort niet eens in op de grond van de zaak. Zijn beslissing is dus feitelijk: we leggen de regering geen strobreed in de weg, zelfs als dat ten koste gaat van de grondwet en de democratische rechtsstaat. Grondwet en rechtsstaat zijn geen holle woorden. Ze bieden burgers de garantie dat de overheid geen misbruik maakt van haar macht, maar zorgvuldig omspringt met ons leven en onze vrijheid.

Coronawet

De tweede reden is dat de Raad van State de regering een vals gevoel van veiligheid geeft. De Raad van State sloot immers niet uit dat de wetgeving zelf ongrondwettig is. Maar, zo merkte hij flinjes op, de Raad is niet bevoegd om wetten te toetsen. Daarmee schuift hij de verantwoordelijkheid van zich af. Nochtans had de Raad van State wel de wet kunnen interpreteren in overeenstemming met de grondwet. Dan had hij moeten vaststellen dat die geen grondslag kon bieden voor de coronabesluiten.

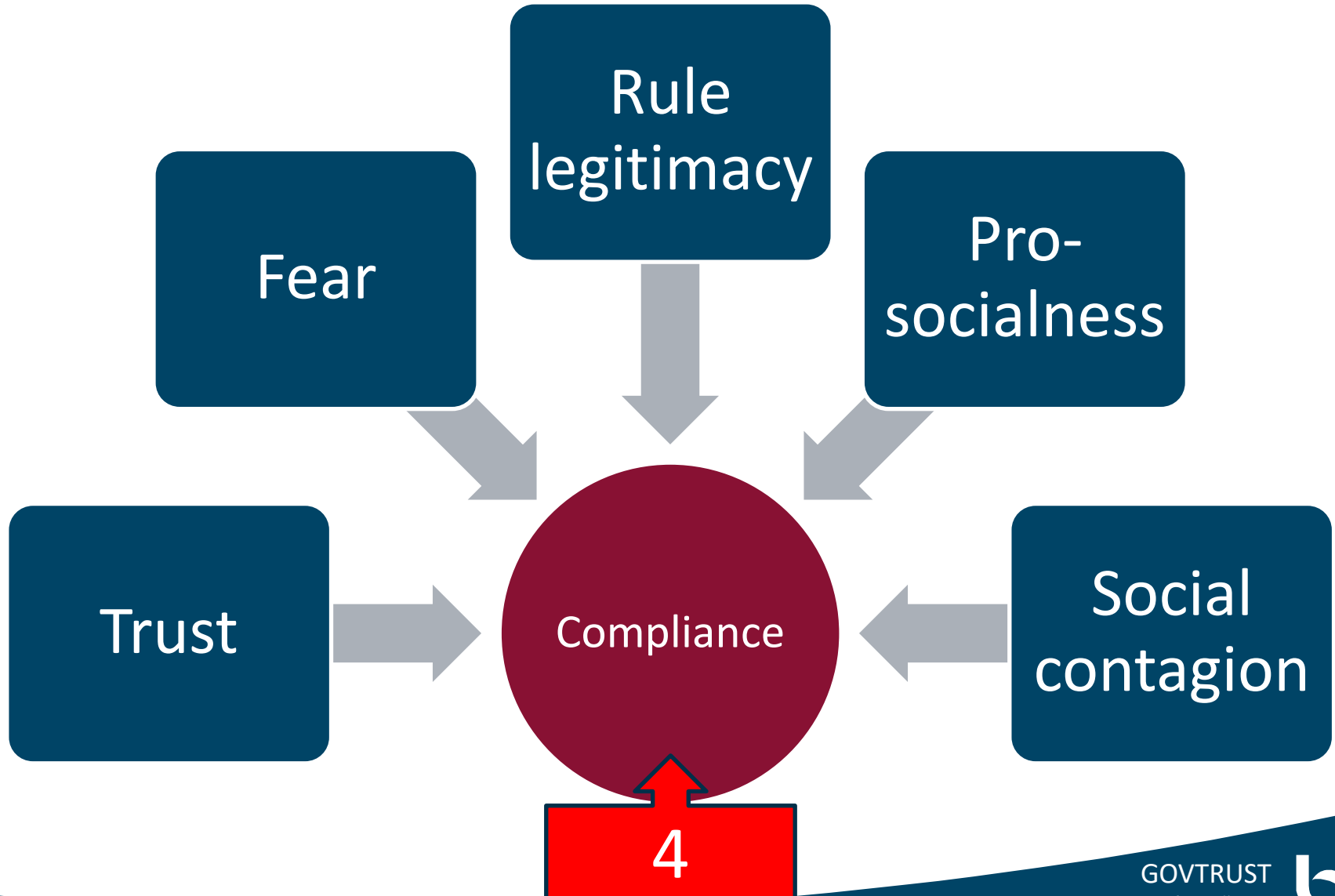
Het is belangrijk om bij dit alles een aantal problemen van elkaar te onderscheiden. Het gaat ons, voor alle duidelijkheid, niet over het nut of de evenredigheid van de maatregelen. Dat is een afzonderlijk verhaal. De vraagwe mag beslissen over de beperking van onze vrijheden, gaat daar nog aan vooraf. Ons punt is ook niet dat het ministerieel besluit op de schop had geroepen. Juste nu het zorgpersoneel op de beropen van zijn termen koopt. De Raad van State besloot immers over de mogelijkheid om de overheid te wijzen op het probleem, maar de maatregel uiteindelijk toch niet te schorsen. Hij kon de crisissituatie inroepen om het ministerieel besluit in stand te houden. Zo had de Raad van State, zonder schade toe te brengen, de overheid kunnen waarschuwen dat een coronawet noodzakelijk is. We betrouwen dat de Raad van State deze rol als waakhond niet opneemt.

De coronabesluiten zijn hiernoo niet gewijzigd. Er zijn nog mogelijkheden om ze aan te vechten. Een politierechter in Charleroi vond het besluit over eerdere maatregelen ongrondwettig. Andere rechters kunnen volgen over de nieuwe ministerieel besluiten, ondanks het arrest van de Raad van State. Maar moet er echt gedreigd worden met rechtszaken, voor het parlement en de regering hun verantwoordelijkheid opnemen? We vragen het al maandenlang: maak een coronawet. Waarom is dat zo moeilijk?

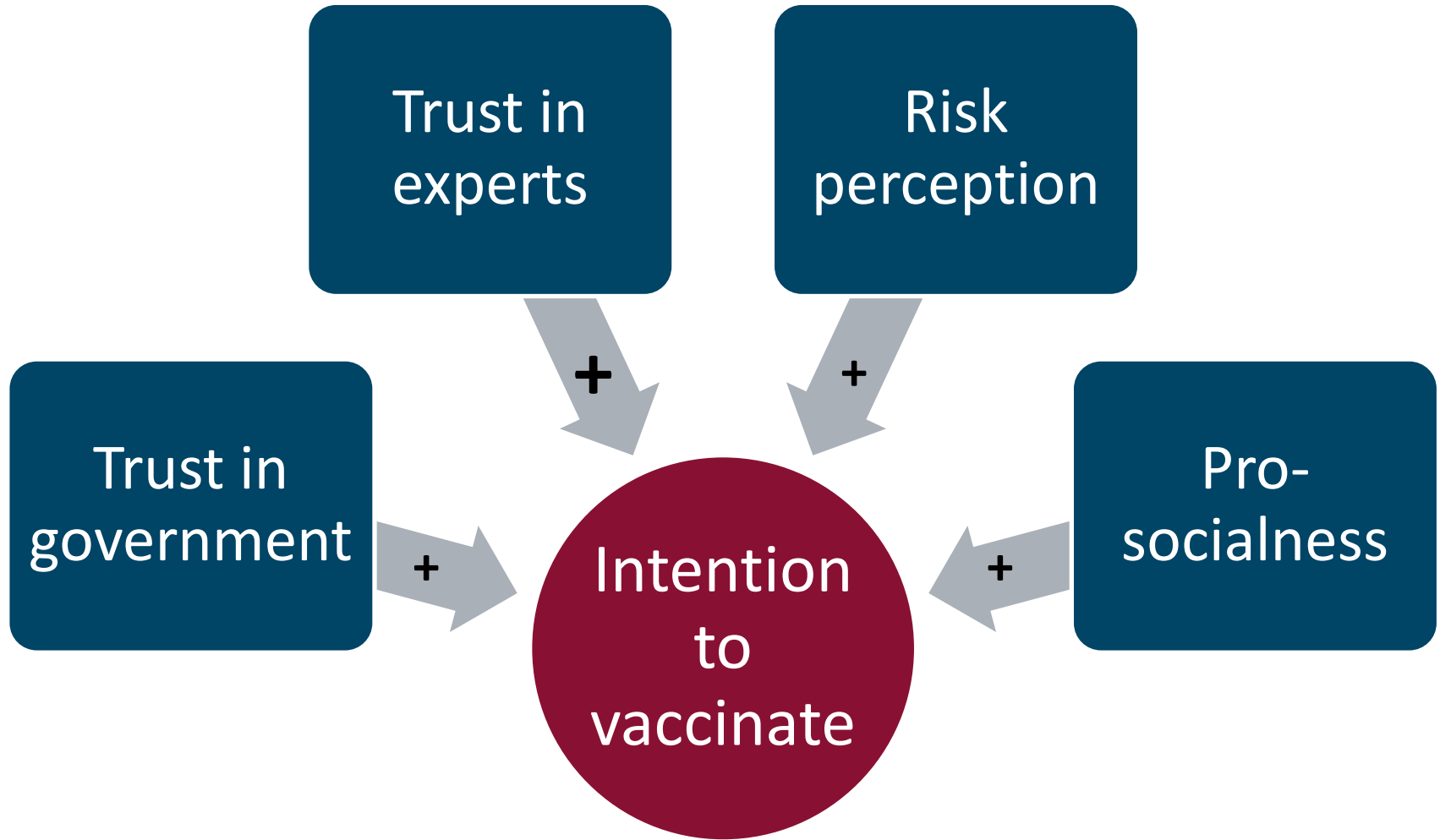

Paper 1 - 4

Paper 4. Vaccination

GOVTRUST Centre of Excellence

Stadscampus, building M - De Meerminne

Sint-Jacobstraat 2

2000 Antwerp, Belgium

